

แผนจัดการเรียนรู้

เรื่องที่ ๙ ระดับภาษาและคำคำราชาศัพท์

วิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

เรื่องย่อยที่ ๑ ระดับภาษา

เวลา ๑ ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถอธิบายระดับการใช้ภาษาที่มีใช้ในภาษาไทย ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

จุดประสงค์การเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถ

๑. บอกลักษณะของภาษาพูดและภาษาเขียนได้
๒. แยกแยะภาษาพูดและภาษาเขียนได้
๓. ทำแบบฝึกหัดทำยบพทเกี่ยวกับเรื่อง “ระดับภาษา” ได้ถูกต้อง

แนวความคิดหลัก

ภาษาพูด เป็นภาษาที่ใช้พูดจากัน ไม่พิถีพิถันในการใช้หลักภาษามากนัก

ภาษาเขียน เป็นภาษาที่เคร่งครัดต่อการใช้ถ้อยคำและคำเนืงถึงหลักภาษา

เนื้อหาสาระ

ระดับภาษา

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑.๑ ยกตัวอย่างคำภาษาพูดภาษาเขียนที่มีความหมายเหมือนกันเป็นคู่ๆ ให้นักเรียนดู ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าคำที่นักเรียนเห็นนั้นมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร คำแต่ละคู่ใช้ในโอกาสใด เหตุใด ต้องมีการแยกใช้คำในแต่ละโอกาส ก่อนเข้าสู่บทเรียน

๑.๒ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน

๑.๓ ให้นักเรียนทำกิจกรรมในแบบฝึกหัดทำยบพท

๑.๔ อภิปรายเนื้อหาเพิ่มเติมในขณะทำแบบฝึกหัดทำยบพท

แหล่งการเรียนรู้

- ๑.๑ เอกสารประกอบการเรียน
- ๑.๒ หนังสือแบบเรียน
- ๑.๓ ห้องสมุด
- ๑.๔ แบบฝึกหัดท้ายบท

กระบวนการวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีวัดผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑.ด้านความรู้	ตรวจแบบฝึกหัดท้ายบท	แบบฝึกหัดท้ายบท	ทำถูกต้องอย่างน้อย ๘๐%
๒.ด้านทักษะ	ตรวจแผนผังสรุปความคิดรวบยอด	แบบประเมินผลงานนักเรียน	ความถูกต้อง ไม่ต่ำกว่า ๘๐% การตรงต่อเวลาในการส่ง ความคิดสร้างสรรค์ในการ ออกแบบผลงาน
๓.ด้านคุณลักษณะ	สังเกต	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านระดับดี ๘๐%

บันทึกการสอน

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่องที่ ๙ ระดับภาษาและคำคำราชาศัพท์

วิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

เรื่องย่อยที่ ๑ ระดับภาษา

เวลา ๑ ชั่วโมง

ระดับของภาษา

ภาษาพูด-ภาษาเขียน

การพูดและการเขียนมีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันมาก เพราะเราใช้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้พูดและผู้เขียนต้องพิจารณาและเลือกสรร ถ้อยคำ คำนวน ภาษาที่เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส และสถานที่

ภาษาพูด

เป็นภาษาที่ใช้พูดจากัน ไม่พิถีพิถันในการใช้หลักภาษามากนัก สร้างความรู้สึกที่เป็นกันเอง ใช้ในหมู่เพื่อนฝูง ในครอบครัว ในการเขียนนวนิยายและการติดต่อสื่อสารกันอย่างไม่เป็นทางการ การใช้ภาษาพูด จะใช้ภาษาที่เป็นกันเอง สุภาพ คำนึงถึงบุคคลและกาลเทศะ ใช้ในโอกาสที่มีการสนทนา สัมภาษณ์ อภิปราย พูดยุทธศาสตร์ ใต้วาที การซื้อขาย ฯลฯ ซึ่งเป็นโอกาสที่ผู้พูดและผู้ฟังได้สื่อสารกันโดยตรง

ภาษาเขียน

เป็นภาษาที่เคร่งครัดต่อการใช้ถ้อยคำและคำนึงถึงหลักภาษา เพื่อใช้สื่อสารให้ถูกต้องและ ใช้ในการเขียนมากกว่าการพูด ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ เขียนให้เป็นประโยค เลือกใช้ถ้อยคำเหมาะสมแก่บุคคลและกาลเทศะ เป็นภาษาที่ใช้ในพิธีการและเป็นทางการ ไม่ใช้คำพุ่มเพื่อยหรือการเล่นคำจนกลายเป็นการพูดหรือการเขียนเล่น ๆ

ภาษาเขียนใช้ในโอกาสที่มีการบันทึกข้อความจากการฟัง การแสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการ เสนอความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การบันทึกรายงานการประชุม การเขียนบรรยายเหตุการณ์ จาก ประสบการณ์ การเขียนบทความ สารคดี จดหมาย ข้อความ เรียงความ เอกสารประกอบการพูด การกล่าวรายงาน การกล่าวคำปราศรัย

ตัวอย่างภาษาพูดและภาษาเขียน

ภาษาพูด	ภาษาเขียน
เป็นไง	เป็นอย่างไร
เอาไงดี	ทำอย่างไร
จริง ๆ แล้ว	อันที่จริง
งานยุ่งชะมัด	มีงานมาก
ขนุนลูกนี้อร่อยจัง	ขนุนผลนี้อร่อยมาก
ที่ริมคลองมีต้นไม้เยอะแยะเลย	ที่ริมคลองมีต้นไม้มากมายหลายชนิด
ข้อสอบนี้กล้วยมาก	ข้อสอบนี้ง่ายมาก

ตัวอย่างการเปลี่ยนคำที่เป็นภาษาพูดให้เป็นภาษาเขียน

๑. วิไลพรเค้าจะไปเที่ยวเกาะสมุย	(เขา)
๒. เธอจะไปเที่ยวภูเก็ตจริง ๆ รึ	(หรือ)
๓. ฉันไม่มีเงินในกระเป๋าซักบาท	(สัก)
๔. เรื่องนี้เธอรู้แล้วใช่ไหม	(ใช่ไหม)
๕. วันนี้มีผู้มาชมการแสดงเยอะแยะ	(จำนวนมาก)
๖. ฉันชอบหนังเรื่องพระนเรศวรมาก	(ภาพยนตร์)
๗. พรุ่งนี้พบกันที่โรงเรียนเวลาแปดโมงเช้า	(แปดนาฬิกา)
๘. ปากกาด้ามนี้ราคาเท่าไร	(เท่าไร)
๙. แม่อยากให้คุณศึกษาต่อจนจบปริญญาตรี	(ต้องการ, ประสงค์)
๑๐. เมื่อรู้ยังงี้แล้วเธอยังจะทำอีกหรือ	(อย่างไร)
๑๑. บ้านของท่านก้านหลังบ่อเริ่มเต็ม	(ใหญ่มาก)
๑๒. คุณพ่อซื้อคอมพิวเตอร์ให้แก่มันแล้วเมื่อวานนี้	(คอมพิวเตอร์)
๑๓. เธอทำยังไงคุณปู่จึงรักเธอมาก	(อย่างไร)
๑๔. เธอไม่ควรทำอย่างนั้นอีกต่อไป	(อย่างนั้น)
๑๕. คนไทยทุกคนรักในหลวงมาก	(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)
๑๖. เด็กวัยรุ่นเดี๋ยวนี้ขับรถเครื่องเร็วมาก	(รถจักรยานยนต์)
๑๗. โรงเรียนของฉันมีรถเมล์วิ่งผ่านหลายสาย	(รถโดยสารประจำทาง)
๑๘. สมชายใช้รถถีบมาโรงเรียน	(รถจักรยานสองล้อ)
๑๙. เราไม่ควรดูทีวีตลอดทั้งวัน	(โทรทัศน์)
๒๐. ฉันชอบเรียนในห้องแอร์เพราะเย็นดี	(ห้องปรับอากาศ)

๒๑. กระทรวงการคลังเตือนให้ระวังแบงก์ปลอม (ธนบัตร)
๒๒. ห้องประชุมโรงเรียนติดแอร์เย็นฉ่ำ (เครื่องปรับอากาศ)
๒๓. คุณลุงมีลูกหลายคน (บุตร)
๒๔. นักเรียนควรเป็นคนขยันไม่ขี้เกียจ (เกียจคร้าน)
๒๕. เวลากินอาหารควรเคี้ยวให้ละเอียด (รับประทาน)
๒๖. ตำรวจให้ไปเสียค่าปรับที่โรงพัก (สถานีตำรวจ)
๒๗. คุณยายอ้วกในรถโดยสารประจำทางเพราะเมารถ (อาเจียน)
๒๘. ฉันอยากเป็นนักบาสของโรงเรียน (นักบาสเกตบอล)
๒๙. กลางคืนคุณลุกขึ้นมาฉี่ทีไร (ถ่ายปัสสาวะ)
๓๐. อาทิตย์หน้าให้ทำงานมาส่งครู (สัปดาห์หน้า)
๓๑. เรื่องนี้เกมไปนานแล้ว (จบ, สิ้นสุด)
๓๒. ของอยู่นั้นไม่เห็นหรือ (โน่น)
๓๓. เธอจับได้เบอร์อะไร (หมายเลขลำดับ)
๓๔. ฉันชอบดูกีฬาลูกหนัง (ฟุตบอล)
๓๕. เรื่องนี้เป็นเรื่องจืดจางสำหรับฉัน (เล็กน้อย)
๓๖. พ่อเดินออกกำลังกายวันละ ๕ กิโลเมตร (กิโลเมตร)
๓๗. ชายคนนี้เป็นคนขี้ตืด (ตระหนี่)
๓๘. วันนี้คุณแม่แต่งตัวจ๊าบจริง ๆ (ทันสมัย)
๓๙. โขเฟอร์คนนี้ขับรถดีมาก (พนักงานขับรถ)
๔๐. อย่าลืมจุดที่ปั้มข้างหน้าด้วย (สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง)
๔๑. ฉันอยากจะทำหน้าเธอมาก (พบ)
๔๒. โปรดรอผมแป็บเดี๋ยวนะครับ (สักครู่)
๔๓. เดี่ยวนี้เด็กไทยทันสมัยมาก (ปัจจุบันนี้)
๔๔. เขากำลังจะไปศึกษาต่อที่เมืองนอก (ต่างประเทศ)
๔๕. ผมขอจบเพียงแค่นี้ครับ (เท่านี้)
๔๖. เมื่อปีก่อนนี้ชาวสวนขายลำไยได้ราคาแพง (เมื่อปีที่ผ่านมา)
๔๗. ถ้าต้องการจะให้ไวขึ้นต้องจ่ายเงินเพิ่มขึ้น (รวดเร็ว)
๔๘. เจ้าหน้าที่ทำงานอึดอาดมาก (ขี้มาก)
๔๙. พ่อฉันพบหน้าเธอนั่นก็รัก (เมื่อ)
๕๐. ครูสอนกินเวลาไปหน่อยเดียวเท่านั้น (เล็กน้อย)

แบบฝึกหัดท้ายบท เรื่อง การใช้พจนานุกรม

คำชี้แจง : จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดเป็นภาษาเขียน

- ก. เด็ยวันนี้เด็กไทยทันสมัยมาก
- ข. เขาเป็นผู้มีน้ำใจคนหนึ่งทีเดียว
- ค. ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งเจ้านาย
- ง. บรรดาชายและหญิงล้วนอุทิศตนเพื่อสังคม

๒. ข้อใดเป็นภาษาพูด

- ก. เจ้าหน้าที่ทำงานช้ามาก
- ข. เวลารับประทานอาหารควรเคี้ยวให้ละเอียด
- ค. เขากำลังจะไปศึกษาต่อที่เมืองนอก
- ง. ถ้าต้องการจะให้รวดเร็วต้องจ่ายเงินเพิ่มขึ้น

๓. ข้อใดเป็นภาษาเขียน

- ก. นักเรียนควรเป็นคนขยันไม่เกียจคร้าน
- ข. ให้ทำงานมาส่งครูในอาทิตย์หน้า
- ค. ตำรวจให้ไปเสียค่าปรับที่โรงพัก
- ง. ฉันชอบหนังสือพระนเรศวรมาก

๔. ข้อใดใช้ภาษาระดับทางการ

- ก. ในระยะนี้จะมีเต่ามาวางไข่ที่ชายฝั่งเป็นจำนวนมาก
- ข. พิธีรดน้ำศพ มักจะกระทำกันทันทีหลังจากบุคคลนั้นเสียชีวิต
- ค. ในหน้าหนาวจะมีนักท่องเที่ยวมาชมทัศนียภาพที่น้่เสมอ
- ง. เพื่อสะดวกในการเบิกจ่าย อาจขออนุมัติตัวกันไปทุกรายการ

๕. ข้อใดมีภาษาปากปนอยู่

ก. ไตรยางศ์	ราชูปถัมภ์	ภยันตราย
ข. รัชฎาหาร	โรคาพาธ	วิกลจริต
ค. กิตติศัพท์	สัตยชาติญาณ	สังคญาติ
ง. โทรทศน์	รถจักรยาน	เครื่องปรับอากาศ

๖. ข้อใดมีใช้ภาษาในระดับเดียวกันกับข้ออื่น ๆ

- ก. แนวคิดเรื่อง "ธรรมาภิบาล" กำลังได้รับการขานรับจากสังคม
- ข. ถ้ามีไข้เกมการเมือง โฉนจึงตัดสินใจอย่างหุกลุกลี้ลุกลน
- ค. แม้จะอ้างว่าเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ แต่พฤติกรรมก็ชัดว่าเป็นการเตะถ่วง
- ง. การมุ่งเอาชนะกันโดยปราศจากความรับผิดชอบ ก่อให้เกิดผลเสียอันประมาณมิได้

๗. ข้อใดใช้ภาษาระดับทางการ

- ก. พิธีเปิดกีฬาที่ไทยเป็นเจ้าภาพครั้งนี้ ทำได้ไม่เลวทีเดียว
- ข. ทางบริษัทผู้รับผิดชอบได้ระดมมืออาชีพมาร่วมเตรียมงานกันอย่างเต็มที่
- ค. นับได้ว่าเป็นเกียรติประวัติของประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง
- ง. ทำให้เห็นชัดแล้วว่า แม้เศรษฐกิจจะแย่ แต่ก็มีได้ทำให้คนไทยผิดหวัง

๘. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดใช้คำระดับเดียวกัน

- ก. พระสงฆ์ ๘ รูป รับนิมนต์มาในงานพิธีมงคลสมรสที่บ้านเจ้าภาพ
- ข. เมื่อมาถึง มรรคนายกผู้เฒ่าก็กล่าวเชิญแขกที่มาในงาน
- ค. ในขณะที่พระกำลังฉันก็ได้แจ้งให้ญาติโยมอยู่รับประทานอาหารด้วยกันก่อน
- ง. จากนั้นก็ได้เอ่ยปากขอร้องผู้มีเกียรติทุกคน ให้ช่วยกันเก็บข้าวของก่อนกลับ

๙. ข้อใดเหมาะสมที่ใช้เขียนอย่างเป็นทางการ

- ก. นักกีฬาทุกคน กรุณานำชุดกีฬาตัวโปรดของท่านมาด้วย
- ข. การจัดกิจกรรมครั้งนี้ จริง ๆ แล้วจัดขึ้นเพื่อสมาชิกทุกคน
- ค. นักเรียนที่ยังไม่ได้ยื่นแบบขอกู้เงินทุนเพื่อการศึกษา โปรดดำเนินการโดยด่วน
- ง. เนื่องจากปัจจุบันนี้มีงานมาก บุคลากรที่มีอยู่ทำไม่ไหว จึงจำเป็นต้องขออัตราเพิ่ม

๑๐. ข้อใดใช้ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

- ก. ธนาคารส่งจดหมายนัดให้ลูกค้าไปสอบสัมภาษณ์
- ข. ลูกสาวของเขาทั้งสองคนหน้าตาพอไปวัดไปวาได้
- ค. ผู้อำนวยการได้รับเชิญให้กล่าวคำอวยพรในงานมงคลสมรส
- ง. เจ้าหน้าที่ตรวจเอกสารว่าถูกต้องแล้วจึงประทับตรารับรอง

๑๑. ข้อใดใช้ภาษาระดับทางการ

- ก. การกลับคำให้การของผู้ต้องหา มีผลอย่างยิ่งต่อกระบวนการสอบสวน
- ข. ขณะนี้คณะกรรมการสมานฉันท์แห่งชาติยังทำงานไม่เป็นรูปเป็นร่างมากนัก
- ค. รัฐบาลแถลงว่านับแต่นี้ไปจะเอาจริงเอาจังกับการแก้ปัญหาความยากจน
- ง. เพราะความไม่สันติชัดเจนต่อการเมืองเป็นผลให้มีการเปลี่ยนรัฐมนตรีอยู่เสมอ

๑๒. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่นักเรียนต้องคำนึงในการสื่อสารกับบุคคลอื่น

ก. คู่สนทนา	ข. โอกาสในการสนทนา
ค. เวลาและสถานที่	ง. ถูกทุกข้อ

๑๓. ข้อใดใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบุคคล

- ก. ขอบใจมากนะจ๊ะสมศรีที่น่ากระเป๋เงินมาคืนครู
- ข. อาจารย์ครับท่านผู้อำนวยการให้ตามตัวไปพบด่วนครับ
- ค. ท่านคุณแม่ขานูขออนุญาตไปคูหนังกับเพื่อน ๆ นะคะ
- ง. ขยต้องขอบคุณหนูมากที่อุตส่าห์นำผลไม้มาเยี่ยม

๑๔. ข้อดีของการใช้ภาษาถูกระดับคือข้อใด

- ก. ช่วยให้การสื่อสารสำเร็จผล
- ข. ช่วยสร้างความประทับใจให้แก่กัน
- ค. ช่วยลดความผิดพลาดในการสื่อสาร
- ง. ถูกทุกข้อ

แผนจัดการเรียนรู้

เรื่องที่ ๙ ระดับภาษาและคำราชาศัพท์

วิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

เรื่องย่อยที่ ๒ คำราชาศัพท์

เวลา ๑ ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจความหมายของคำราชาศัพท์ วิธีการใช้ ตลอดจนคำราชาศัพท์ในหมวดต่าง ๆ ที่ใช้ในภาษาไทย เพื่อสามารถใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องสมกับที่เป็นคนไทยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศอันแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจ เทิดทูน และจงรักภักดีในสถาบันกษัตริย์

จุดประสงค์การเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถ

๔. บอกความหมายของคำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง
๕. อธิบายวิธีการใช้คำราชาศัพท์ได้
๖. บอกหมวดต่าง ๆ ของคำราชาศัพท์
๗. บอกได้ว่าคำราชาศัพท์ที่ใช้อยู่เป็นคำชนิดใดในภาษาไทย
๘. ยกตัวอย่างคำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ และชนิดต่าง ๆ ได้
๙. อ่านและเขียนคำราชาศัพท์ในภาษาไทยได้ถูกต้อง
๑๐. ทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่เกี่ยวกับเรื่อง “คำราชาศัพท์” ได้ถูกต้อง

แนวความคิดหลัก

คำราชาศัพท์ เป็นคำที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์จนถึงสุภาพชนทั่วไป การใช้ราชาศัพท์เป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมของภาษาที่มีความประณีตละเอียดอ่อนในการใช้

เนื้อหาสาระ

๑. ความหมายของคำราชาศัพท์
๒. วิธีการใช้คำราชาศัพท์
๓. คำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ
๔. ลักษณะของคำราชาศัพท์ตามชนิดของคำในภาษาไทย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑.๑ ครูนำข่าวในพระราชสำนักและข่าวทั่วไปมาให้ให้นักเรียนดู ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เปรียบเทียบความแตกต่างของภาษาที่ใช้ในข่าวทั้งสองประเภทว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างกันอย่างไร เหตุใดจึงต้องมีการใช้คำราชาศัพท์ ก่อนเข้าสู่บทเรียน

- ๑.๒ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน
- ๑.๓ ให้นักเรียนทำกิจกรรมในรูปแบบฝึกหัดท้ายบท
- ๑.๔ อภิปรายเนื้อหาเพิ่มเติมในขณะทำแบบฝึกหัดท้ายบท

แหล่งการเรียนรู้

- ๑.๑ เอกสารประกอบการเรียน
- ๑.๒ หนังสือแบบเรียน
- ๑.๓ ห้องสมุด
- ๑.๔ แบบฝึกหัดท้ายบท

กระบวนการวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีวัดผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๑.ด้านความรู้	ตรวจแบบฝึกหัดท้ายบท	แบบฝึกหัดท้ายบท	ทำถูกต้องอย่างน้อย ๘๐%
๒.ด้านทักษะ	ตรวจแผนผังสรุปความคิด รวบยอด	แบบประเมินผลงาน นักเรียน	ความถูกต้อง ไม่ต่ำกว่า ๘๐% การตรงต่อเวลาในการส่ง ความคิดสร้างสรรค์ในการ ออกแบบผลงาน
๓.ด้านคุณลักษณะ	สังเกต	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านระดับดี ๘๐%

บันทึกการสอน

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่องที่ ๙ ระดับภาษาและคำราชาศัพท์

วิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

เรื่องย่อยที่ ๒ คำราชาศัพท์

เวลา ๑ ชั่วโมง

คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ คือ ถ้อยคำที่ใช้แก่พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ตั้งแต่หม่อมเจ้าขึ้นไป ต่อมาหมายรวมถึงคำที่ใช้แก่พระภิกษุสงฆ์ ข้าราชการ และถ้อยคำสุภาพที่ใช้แก่คนทั่วไปด้วย คำราชาศัพท์เป็นวัฒนธรรมทางภาษา และมีวิธีใช้ถ้อยคำตามฐานะของบุคคล มีทั้งที่ใช้เป็นคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยา

ราชาศัพท์ จึงหมายถึง ภาษาสุภาพที่ถูกแบบแผน สำหรับใช้ให้เหมาะกับบุคคลในระดับต่างๆ ได้แก่

๑. พระมหากษัตริย์	๒. พระบรมวงศานุวงศ์	๓. ข้าราชการชั้นสูง
๔. พระสงฆ์	๕. สุภาพชน	

ลำดับชั้นพระราชวงศ์

ชั้น ๑ พระมหากษัตริย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ชั้น ๒ สมเด็จพระบรม สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชั้น ๓ สมเด็จพระเจ้าฟ้า

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

ชั้น ๔ พระองค์เจ้า

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัฒนภรินทร์รัตน์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ

ชั้น ๕ หม่อมเจ้า

สิ่งที่ต้องระวังเวลาเขียน

พระนามของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร, สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะมี “ฯ” ตรงกลาง เพื่อย่อพระนามของพระองค์ท่าน

พระนามสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี คำว่า ภรณ ไม่มีตัวการ์นต์

พระนามของ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์, พระองค์เจ้าโสมสวลี, พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา, พระองค์เจ้าสิริวิมลวรินารัตน์, พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ ไม่มีคำว่า สมเด็จพระ นำหน้า

๑. คำนามราชาศัพท์

การทำคำนามธรรมดาเป็นนามราชาศัพท์

	นามธรรมดา	→	นามระดับสูง	→	นามราชาศัพท์
เช่น	มือ		หัตถ์		พระหัตถ์
	ความคิด		คำริ		พระคำริ
	ชื่อ		นาม		พระนาม

คำนามราชาศัพท์สังเกตต่างๆ จะมีคำว่า “พระ” ขึ้นต้น *ยกเว้น* พระราชทาน เป็นกริยาราชศัพท์

การใช้คำ พระบรม พระราช พระ

“พระบรม” ใช้เฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น พระบรมราชานุเคราะห์ พระปรมาภิไธย พระบรมราโชวาท พระบรมราชวโรกาส พระบรมราชานุเคราะห์ พระบรมรูป พระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมสาทิสลักษณ์ พระบรมราชานุสรณ์ ฯลฯ *ยกเว้น* พระบรมราชินูปถัมภ์ ใช้สำหรับพระบรมราชินีนาถ และ พระบรมศพ ใช้สำหรับเจ้านายชั้นสูง

“พระราช” ใช้กับสี่พระองค์ คือ พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เช่น พระราชานุญาต พระราชวโรกาส พระนามาภิไธย พระราชประวัติ พระราชดำริ พระราชหัตถเลขา พระราชกระแส พระราชกำหนด พระราชประวัติ พระราชหฤทัย พระราชโอรส พระราชกุศล ฯลฯ

“พระ” ใช้หน้าคำนามที่เป็นอวัยวะ ของใช้ สำหรับพระองค์เจ้าขึ้นไป เช่น พระวโรกาส พระคำริ พระกระแส พระทนต์ พระกรรม พระยี่ภู่ พระนาภี พระเสโท พระมาลา พระโอสถ พระกลด พระบัญญัติ พระนลาฏ พระชานู พระขนง ฯลฯ

ถ้าเป็นชั้นหม่อมเจ้า ไม่ต้องมี “พระ” นำหน้า ใช้เพียงราชาศัพท์เฉยๆ เช่น หัตถ์ กร ฯลฯ

ตัวอย่างเช่น

“พระวรวงศ์เชอ พระองค์เจ้า...ประชวรพระโรคพระหทัยสิ้นพระชนม์ พระราชทานน้ำสรงศพที่วัด...”

“หม่อมเจ้า...ประชวรโรคหทัย ถึงชีพิตักษัย พระราชทานน้ำสรงศพที่วัด...”

คำราชาศัพท์ที่เป็นคำนาม

พระเศียร	หมายถึง ศีรษะ
พระเนตร	หมายถึง ตา
พระนาสา, พระนาสิก	หมายถึง จมูก
พระปราง	หมายถึง แก้ม
พระโอษฐ์	หมายถึง ปาก
พระทนต์	หมายถึง ฟัน
พระพักตร์	หมายถึง หน้า
พระศอ	หมายถึง คอ
พระพาหา	หมายถึง แขน
พระหัตถ์	หมายถึง มือ
อุ้งพระหัตถ์	หมายถึง อุ้งมือ
พระอุระ, พระทรวง	หมายถึง ออก
พระหทัย	หมายถึง ใจ
พระบาท	หมายถึง เท้า
สร้อยพระศอ	หมายถึง สร้อยคอ
ฉลองพระองค์	หมายถึง เสื้อ
พระภูษา	หมายถึง ผ้านุ่ง
พระสนับเพลา	หมายถึง กางเกง
รองพระบาท, ฉลองพระบาท	หมายถึง รองเท้า
อุ้งพระบาท	หมายถึง อุ้งเท้า
รัดพระองค์	หมายถึง เข็มขัด
ฉลองพระเนตร	หมายถึง แว่นตา
พระบรมวงศานุวงศ์	หมายถึง ญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย, ญาติ
พระอัยกา	หมายถึง ปู่, ตา
พระอัยกี	หมายถึง ย่า, ยาย

พระปิตุลา	หมายถึง ลุง [พี่ชายของพ่อ]
พระปิตุจฉา	หมายถึง ป้า [พี่สาวของพ่อ]
พระมาตุลา	หมายถึง ลุง [พี่ชายของแม่]
พระมาตุจฉา	หมายถึง ป้า [พี่สาวของแม่]
พระราชบิดา, พระบิดา, พระชนก	หมายถึง พ่อ
พระราชมารดา, พระมารดา, พระชนนี	หมายถึง แม่
พระเชษฐา	หมายถึง พี่ชาย
พระเชษฐภคินี	หมายถึง พี่สาว
พระโสทรเชษฐภคินี	หมายถึง พี่สาวร่วมท้องมารดาเดียวกัน
พระราชอนุชา	หมายถึง น้องชาย
พระขนิษฐา	หมายถึง น้องสาว
พระราชโอรส, พระโอรส	หมายถึง ลูกชาย
พระราชธิดา, พระธิดา	หมายถึง ลูกสาว
พระสุณิสา	หมายถึง ลูกสะใภ้
พระราชนัดดา, พระนัดดา	หมายถึง หลาน
พระราชอุทยา	หมายถึง สวณ
พระราชหัตถเลขา	หมายถึง จดหมาย
พระบรมราชโองการ	หมายถึง คำสั่ง
พระบรมราโชวาท	หมายถึง คำสอน
พระบรมมหาราชวัง, พระราชวัง	หมายถึง ที่อยู่ของพระเจ้าแผ่นดิน
พลับพลา	หมายถึง ที่พักชั่วคราว
พระแท่น	หมายถึง เถียง
พระเขนย	หมายถึง หมอน
พระแสง	หมายถึง อาวุธ, ดาบ

๒. คำกริยาราชศัพท์

การทำกริยาทั่วไปให้เป็นกริยาราชศัพท์

๑. เปลี่ยนกริยาราชศัพท์นั้นเป็นราชศัพท์เลยถ้าเปลี่ยนได้ เช่น กิน เป็น เสวย นอน เป็น บรรทม ฝัน เป็น สุกบิน

๒. ถ้าไม่สามารถเปลี่ยนกริยานั้นเป็นราชาศัพท์ได้ทันที ให้ใช้ทรงนำหน้ากริยาธรรมดา นามธรรมดา หรือนามราชาศัพท์ เช่น ทรงเล่น ทรงเจ็บ ทรงใช้ ทรงถือ ทรงจับ ทรงวาด ทรงช่าง ทรงคนตรี ทรงเครื่องใหญ่ ทรงพระราชนิพนธ์ ทรงพระราชดำริ

ข้อสังเกต

๑. คำที่สามารถทำเป็นราชาศัพท์ได้ทันที ไม่ใช่ทรง + กริยานั้น เช่น ใช้เสวย ไม่ใช่ทรงกิน ใช้โปรด ไม่ใช่ทรงชอบ

๒. อย่าใช้ “ทรง” + กริยารราชาศัพท์ เช่น ทรงเสวย (x) ทรงโปรด (x) ทรงเสด็จ (x) ทรงเสวย (x) ทรงตรัส (x)

๓. การใช้ “มี, เป็น” เมื่อเป็นกริยารราชาศัพท์

มี, เป็น + ราชาศัพท์

ทรง + มี, เป็น + คำที่ไม่ใช่ราชาศัพท์

เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นพระราชอนุชาในรัชกาลที่ ๘

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเป็นผู้แทนน้องใหม่ของคณะอักษรศาสตร์

๔. ใช้คำว่า ไม่ + ทรง เช่น ไม่ทรงกังวล (ทรงไม่กังวล ผิด)

ชนิดของคำกริยารราชาศัพท์

คำกริยาในภาษาไทยก็มีราชาศัพท์ตามประเภทของบุคคลเช่นเดียวกันค่านาม โดยจำแนกออกเป็น ๔ ชนิด คือ

๑. **กริยาที่เป็นราชาศัพท์อยู่ในตัวของมันเอง** ได้แก่ กริยาที่เป็นคำโดดซึ่งบัญญัติขึ้นเฉพาะพระราชหรือเจ้านายเท่านั้น เช่น

กริ้ว	แปลว่า โกรธเคือง
ตรัส	แปลว่า พูด, แจ้ง (ถ้าแปลเป็นคำรัส ต้องมีคำพระราชนำหน้าเป็นพระราชดำรัส = พูด)
ทอดพระเนตร	แปลว่า ดู, มอง, แล พระราชทาน แปลว่า ให้ บรรทม แปลว่า นอน
ประทับ	แปลว่า อยู่ที่, อยู่กับที่ เช่น ประทับที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน, นั่ง เช่น ประทับบนพระราชอาสน์
ประชวร, ทรงพระประชวร	แปลว่า เจ็บ, ป่วย
โปรด	แปลว่า ชอบ, รัก, เอ็นดู
ทรง	แปลว่า อาบน้ำ, รดน้ำ
เสด็จ	แปลว่า ไป

เสวย แปลว่า กิน เช่น เสวยพระกระยาหาร, ดื่ม เช่น เสวยพระสุธารส , ครอง เช่น เสวยราชย์

(หมายเหตุ) คำกริยาประเภทนี้ไม่ต้องเติมคำ “ทรง” ลงข้างหน้าเพราะเป็นกริยาราชศัพท์อยู่แล้ว

๒. **กริยาที่ประสมขึ้นใช้เป็นราชาศัพท์ตามประเภทของบุคคล** ได้แก่ คำกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่บัญญัติคำขึ้นใช้หลายชนิดตามชั้นของบุคคลเป็นประเภท ๆ ไป เช่น กริยาที่มีความหมายว่า เกิด ป่วย ตาย เป็นต้น เช่น

เกิด	
พระราชา, พระบรมราชินีนาถ, พระบรมราชชนนี, พระบรมโอรสาธิราช, พระบรมราชกุมารี	เสด็จพระราชสมภพ, มีพระราชสมภพ
สมเด็จพระเจ้าฟ้า, เจ้านายทั่วไป	ประสูติ, สมภพ
บุคคลทั่วไป	เกิด, ชาตะ

ตาย	
พระราชา, พระบรมราชินีนาถ, พระบรมราชชนนี, พระบรมโอรสาธิราช, พระบรมราชกุมารี พระบรมราชวงศ์ ที่ ทรงได้รับพระราชทานฉัตร ๙ ชั้น เช่น พระบรมราชกุมารี	สวรรคต, เสด็จสวรรคต
เจ้าฟ้าซึ่งได้รับการเฉลิมพระยศพิเศษ	ทิวงคต
พระราชวงศ์ตั้งแต่ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า, ลงมาถึงพระองค์เจ้า และ สมเด็จพระสังฆราช	สิ้นพระชนม์
หม่อมเจ้า	ถึงชีพิตักษัย, สิ้นชีพิตักษัย
พระสงฆ์, สามเณร	มรณภาพ
ผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า, ประธานองคมนตรี, องคมนตรี, นายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภา, ประธานรัฐสภา, ประธานสภาผู้แทนราษฎร, ประธานศาลฎีกา, รัฐบุรุษ, รัฐมนตรี	ถึงแก่สัจธรรม
ผู้ได้รับเครื่องอิสริยาภรณ์ชั้นประถมาภรณ์มงกุฎไทย ทุติยจุลจอมเกล้า หรือทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ	ถึงแก่นิจกรรม
สุภาพชนทั่วไป	ถึงแก่กรรม, ตาย

ป่วย	
พระราชา, พระบรมราชินีนาถ, พระบรมราชชนนี, พระบรมโอรสาธิราช, พระบรมราชกุมารี	ทรงพระประชวร
สมเด็จพระเจ้าฟ้า, เจ้านายทั่วไป	ประชวร
พระภิกษุ, สามเณร	อาพาธ
บุคคลทั่วไป	ป่วย, เจ็บ

๓. กริยาราชศัพท์ที่ใช้คำ “เสด็จ” นำหน้า ได้แก่ คำกริยาที่มี “เสด็จ” นำหน้าที่และคำกริยาที่ตามหลังนั้น จะใช้คำสามัญที่เป็นราชศัพท์อยู่แล้วก็ได้ เช่น เสด็จเข้า, เสด็จออก, เสด็จกลับ, เสด็จประพาส, เสด็จประทับ, เสด็จพระราชดำเนิน

๔. กริยาราชศัพท์ที่ใช้คำ “ทรง” นำหน้า ได้แก่ คำกริยาที่มี “ทรง” นำหน้าที่คำอื่นตามหลังคำที่ตามหลัง นั้นจะเป็นคำนามหรือกริยาก็ได้ แต่เมื่อประสมกันแล้วนับว่าเป็นคำกริยาราชศัพท์จำแนกออกเป็น ๓ ชนิด คือ

๔.๑ ใช้ “ทรง” เป็นกริยาช่วยนำหน้ากริยาสามัญ วิธีนี้สำหรับใช้เปลี่ยนคำกริยาสามัญให้เป็นคำกริยา ราชศัพท์ เช่น ทรงสดับ, ทรงฟัง, ทรงดำริ, ทรงรำพึง, ทรงยินดี, ทรงขอบใจ, ทรงสั่งสอน, ทรงชุบเลี้ยง, ทรงปกครอง, ทรงดูแล, ทรงช่วยเหลือ

๔.๒ ใช้ “ทรง” นำหน้านามสามัญ วิธีนี้สำหรับใช้เปลี่ยนคำนามสามัญให้เป็นกริยาราชศัพท์ เช่น ทรงเมตตา, ทรงกรุณา, ทรงอดสาหะ, ทรงฟุตบอล, ทรงสกี, ทรงรถ, ทรงแบดมินตัน, ทรงเทนนิส

๔.๓ ใช้ “ทรง” นำหน้าคำนามราชศัพท์ วิธีนี้ใช้สำหรับเปลี่ยนคำนามที่เป็นราชศัพท์อยู่แล้วให้เป็นคำกริยาราชศัพท์ และคำนามที่ตามหลังนั้นนิยมใช้คำตามราชศัพท์ที่มีคำ “ทรง” นำหน้า เช่น

พระเมตตา	เป็น ทรงพระเมตตา	แปลว่า มีเมตตา
พระผนวช	เป็น ทรงพระผนวช	แปลว่า บวช
พระกรุณา	เป็น ทรงพระกรุณา	แปลว่า มีกรุณา
พระอดสาหะ	เป็น ทรงพระอดสาหะ	แปลว่า ความพากเพียร
พระราชดำริ	เป็น ทรงพระราชดำริ	แปลว่า คิด
พระบังคนหนัก	เป็น ทรงพระบังคนหนัก	แปลว่า ถ่ายอุจจาระ
พระประชวร	เป็น ทรงพระประชวร	แปลว่า ป่วย
พระบังคนเบา	เป็น ทรงพระบังคนเบา	แปลว่า ถ่ายปัสสาวะ
พระดำเนิน	เป็น ทรงพระดำเนิน	แปลว่า เดิน

ทั้งนี้คำว่า “ทรง” ยังมีความหมายขึ้นอยู่กับคำนามราชศัพท์ที่ตามท้ายด้วย เช่น

ทรงพระราชนาน	หมายถึง นั่งพระราชนาน
ทรงช้าง, ทรงม้า	หมายถึง ช้าง, ม้า
ทรงพระโสดมวน	หมายถึง ดูดหรือสูบบุหรี่
ทรงธรรม	หมายถึง ฟังธรรม
ทรงศีล	หมายถึง รับศีล
ทรงกีฬา	หมายถึง เล่นกีฬา
ทรงงาน	หมายถึง ทำงาน
ทรงบาตร	หมายถึง ตักบาตร
ทรงปิ่น	หมายถึง ยิงปิ่น
ทรงแซ็กโซโฟน	หมายถึง เป่าแซ็กโซโฟน

(หมายเหตุ) ไม่ให้ใช้ “ทรง” นำหน้าคำกริยาที่มีคำนามราชาศัพท์ต่อท้ายเช่น

มีพระราชดำริ	ไม่ให้ใช้ว่า ทรงมีพระราชดำริ แต่ใช้ว่า ทรงพระราชดำริ ได้
มีพระราชประสงค์	ไม่ให้ใช้ว่า ทรงมีพระราชประสงค์ แต่ใช้ว่า ทรงพระราชประสงค์ ได้
เป็นพระราชโอรส	ไม่ให้ใช้ว่า ทรงเป็นพระราชโอรส

คำกริยาราชศัพท์อื่น ๆ ที่ควรทราบ

ทรงพระราชปฏิสันถาร	= ทักทายปราศรัย (พระมหากษัตริย์, พระบรมราชินีนาถ)
ทรงปฏิสันถาร	= ทักทายปราศรัย (พระราชวงศ์)
ทรงพระราชนิพนธ์	= แต่งหนังสือ (พระมหากษัตริย์)
ทรงนิพนธ์	= แต่งหนังสือ (พระราชวงศ์)
ทรงลงพระปรมาภิไธย	= ลงชื่อ (พระมหากษัตริย์)
ทรงลงพระนามาภิไธย	= ลงชื่อ (พระบรมราชินีนาถ, พระบรมโอรสาธิราชฯ, พระเทพรัตนราชสุดาฯ)
ทรงลงพระนาม	= ลงชื่อ (พระราชวงศ์ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า-หม่อมเจ้า)
พระราชทาน	= ให้ (พระมหากษัตริย์)
ประทาน	= ให้ (พระราชวงศ์)
ทอดพระเนตร	= ดู
ต้องพระราชประสงค์	= อยากได้ (พระมหากษัตริย์)
ต้องพระประสงค์	= อยากได้ (พระราชวงศ์)
ทรงพระราชดำริ	= คิด (พระมหากษัตริย์)
ทรงพระดำริ	= คิด (พระราชวงศ์)
ทรงพระดำเนิน	= เดิน

เสด็จพระราชดำเนิน	= ไป
พระราชปฐณา	= คำถาม
พระราชวินิจฉัย	= พิจารณา (พระมหากษัตริย์)
พระวินิจฉัย	= พิจารณา (พระราชวงศ์)
ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล	= ทำบุญ (พระมหากษัตริย์)
ทรงธรรม	= ฟังเทศน์
ทรงสดับพระธรรมเทศนา	= ฟังเทศน์
ทรงกราบ	= กราบ
ทรงศีล	= รับศีล
มีพระราชหฤทัยระลึกถึง	= คิดถึง
ทรงพระพิโรธ, กริ้ว	= โกรธ, เคือง
โปรด, ทรงพระกรุณา	= ชอบ, รัก,เอ็นดู
เยี่ยมพระสรวล	= ยิ้ม
ทรงพระสรวล	= หัวเราะ
ทรงพระกันแสง	= ร้องไห้
ทรงพระศุบิน	= ผีน
ทรงพระอักษร	= อ่านหนังสือ, เรียนหนังสือ, เขียนหนังสือ
ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท	= รู้ (พระมหากษัตริย์)
ทราบฝ่าพระบาท, ทรงทราบ	= รู้ (พระราชวงศ์)
ทรงพระตำราญ	= สบายกายสบายใจ
ทรงพระเจริญ	= โตขึ้น, มากขึ้น, เจริญขึ้น
ทรงฟุ้งพี	= อ้วน
ชุบพระองค์	= ผอม
ทรงครรภ์	= มีครรภ์
ทรงพระอาเจียน	= อาเจียน
ทรงพระประชวร	= เจ็บ, ป่วย (พระมหากษัตริย์)
ประชวร	= เจ็บ, ป่วย (พระราชวงศ์)
ทรงพระกรรสะ, ทรงพระกาสะ	= ใอ
หายพระทัย	= หายใจ
ทรงพระป็นาสะ, ทรงจาม	= จาม
ทรงเรอ, ทรงพระอุเทกะ	= เรอ

โครงการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ทรงพระสุคันธ์, ทรงเครื่องพระลำอาง	= ทาเครื่องหอม
ทรงเครื่อง, ทรงแต่งพระองค์	= แต่งตัว
ทรงพระเครื่องใหญ่	= ตัดผม (พระมหากษัตริย์)
เจริญพระเกศา	= ตัดผม (พระราชวงศ์)
ทรงกีฬา	= เล่นกีฬา
ทรงลีลาศ	= เต้นรำ
ทรงฟุตบอล	= เล่นฟุตบอล
ทรงสกี	= เล่นสกี
ทรงกอล์ฟ	= เล่นกอล์ฟ
ทรงเรือใบ	= เล่นเรือใบ
ทรงปืน	= ยิงปืน
ทรงช้าง	= ชี่ช้าง
ทรงม้า	= ชี่ม้า
ทรงรถ	= ชี่รถ
เข้าที่บรรทม, บรรทม	= นอน
ตื่นบรรทม	= ตื่นนอน
บรรทมพักผ่อนพระอิริยาบถ	= นอนเล่น
ทรงน้ำ	= อาบน้ำ
ทรงพระพักตร์	= ล้างหน้า
ชำระพระหัตถ์	= ล้างมือ
ชำระพระบาท	= ล้างเท้า
ประทับ	= นั่ง, อยู่
ลงพระบงคนเบา	= ถ่ายปัสสาวะ
ลงพระบงคนหนัก	= ถ่ายอุจจาระ
ประทับยืน, ทรงยืน	= ยืน
เทียบเครื่อง	= ชิมอาหาร
ตั้งเครื่อง	= ตั้งของรับประทาน
โสกันต์	= โคนจุก (พระราชวงศ์ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป)
เกสากันต์	= โคนจุก (หม่อมเจ้า)
จรดพระกรรบิดกรรไกร	= ตัดจุก (หม่อมราชวงศ์ในงานหลวง, พระมหากษัตริย์, พระบรมราชินีนาถ, พระบรมราชินี, พระบรมราชชนนี)

กราบบังคมทูลพระกรุณา	= บอก (พระมหากษัตริย์)
กราบบังคมทูล	= บอก (พระบรมราชินีนาถ, พระบรมราชชนนี, พระบรมโอรสาธิราช, พระบรมราชกุมารี)
กราบทูล, ทูล	= บอก (พระมหากษัตริย์)
กราบบังคมทูลพระกรุณา	= รายงาน
กราบถวายบังคมลา	= ลา (พระมหากษัตริย์)
ทูลลา	= ลา (พระราชวงศ์)
เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท	= ไปหา, ไปพบ (พระมหากษัตริย์, พระบรมราชินีนาถ)
เฝ้าทูลละอองพระบาท	= ไปหา, ไปพบ (พระราชวงศ์ชั้นสูง)
ถวายบังคม	= ไหว้ (พระมหากษัตริย์)
เฝ้า ฯ รับเสด็จ, รับเสด็จ	= คำนับ, รับรอง
แสดงหน้าพระที่นั่ง	= แสดงให้ชม
แสดงเฉพาะพระพักตร์	= แสดงให้ชม
ถวายพระพรชัยมงคล	= อวยพรพระเจ้าอยู่หัว (เป็นการถวายสิ่งที่ดีงามแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)
ถวายอยู่งานนวด	= นวดให้
ถวายอยู่งานพัด	= พัดให้
ถวายอยู่งานแฉ้, อยู่งานแฉ้	= ปัดด้วยแฉ้ให้
ถวายพระกลด, อยู่งานพระกลด	= ถวายร่มให้
เชิญเสด็จ	= เชิญไป
เชิญ	= ถู, ยก, นำไป
ถวายพระกระยาหาร	= เลี้ยงอาหาร
ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย	= ให้ (ของยกได้)
น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย	= ให้ (ของยกไม่ได้)

๓. คำกราบบังคมทูล

หลักเกณฑ์ในการกราบบังคมทูลพระเจ้าแผ่นดิน

ถ้าผู้รับคำกราบบังคมทูลไม่ทรงรู้จัก ควรแนะนำตนเองว่า "ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท" และลงท้ายว่า ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ถ้ากราบบังคมทูลธรรมดา เช่น ทรงมีกระแสพระราชดำริถามว่าชื่ออะไร ก็กราบบังคมทูลว่า
"ข้าพระพุทธเจ้า ชื่อพระพุทธเจ้าข้า"

ถ้าต้องการกราบบังคมทูลถึงความสะดวกสบาย หรือรอดอันตรายให้ใช้คำว่า "เดชพระบารมีปก
เกล้าปกกระหม่อม....."

ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงสิ่งที่ทำผิดพลาดไม่สมควรทำให้ใช้คำว่า "พระราชอาญาไม่พินเกล้าพิน
กระหม่อม"

ถ้าจะกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาใช้คำว่า "ขอพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม"

ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงของหยามมิบังควร ใช้คำว่า "ไม่ควรจะกราบบังคมพระกรุณา"

ถ้าจะกราบบังคมทูลเป็นกลางๆ เพื่อให้ทรงเล็งเห็นให้ลงท้ายว่า "ควรมิควร ประการใดสุดแล้วแต่จะ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม"

ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงความคิดเห็นของตนเองใช้ว่า "เห็นด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม"

ถ้ากราบบังคมทูลถึงสิ่งที่ทราบใช้ว่า "ทราบเกล้าทราบกระหม่อม"

ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งถวายใช้คำว่า "สนองพระมหากรุณาธิคุณ"

ถ้าจะกล่าวขอภัยโทษ ควรกล่าวคำว่า "เดชพระอาญาไม่พินเกล้า" และลงท้ายว่า ด้วยเกล้าด้วย
กระหม่อม

การกล่าวถึงสิ่งที่ได้รับความอนุเคราะห์ ให้ใช้คำว่า "พระเดชพระคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อม"

ในการกราบบังคมทูล กราบทูล หรือทูล มีข้อที่ต้องระมัดระวังนอกจากการใช้ราชาศัพท์ก็คือ คำ
ขึ้นต้น คำสรรพนาม คำรับ คำลงท้าย ซึ่งต้องใช้ให้ถูกต้องตามฐานันดรศักดิ์ ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

คำขึ้นต้น : ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

สรรพนาม : บุรุษที่ ๑ ใช้ว่า ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ ใช้ว่า ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

คำรับ : พระพุทธเจ้าข้า (ย่อมาจากพระพุทธเจ้าข้าขอรับใต้เกล้าใต้กระหม่อม)

คำลงท้าย : ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

สมเด็จพระบรมราชินี, สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช, สมเด็จพระบรม

คำขึ้นต้น : ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท

สรรพนาม : บุรุษที่ ๑ ใช้ว่า ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ ใช้ว่า ได้ฝ่าละอองพระบาท

- คำรับ : พระพุทธเจ้าข้า
 คำลงท้าย : ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม หรือควรมิควรรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

พระบรมวงศ์ ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า (พระราชโอรส พระราชธิดาอื่น ๆ)

- คำขึ้นต้น : ขอพระราชทานกราบทูล ทราบฝ่าพระบาท
 สรรพนาม : บุรุษที่ ๑ ใช้ว่า ข้าพระพุทธเจ้า
 บุรุษที่ ๒ ใช้ว่า ใต้ฝ่าพระบาท
 คำรับ : พะยะคะ (คงเพี้ยนมาจาก = พระพุทธเจ้าข้า)
 คำลงท้าย : ควรมิควรรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

พระบรมวงศ์ ชั้นพระองค์เจ้า

- คำขึ้นต้น : ขอประทานกราบทูล ทราบฝ่าพระบาท
 สรรพนาม : บุรุษที่ ๑ ใช้ว่า ข้าพระพุทธเจ้า
 บุรุษที่ ๒ ใช้ว่า ใต้ฝ่าพระบาท
 คำรับ : กระหม่อม
 คำลงท้าย : ควรมิควรรแล้วแต่จะโปรด

พระอนุวงศ์ ชั้นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม) และหม่อมเจ้า

- คำขึ้นต้น : ทูล ทราบฝ่าพระบาท
 สรรพนาม : บุรุษที่ ๑ ใช้ว่า กระหม่อม (ชาย), หม่อมฉัน (หญิง)
 บุรุษที่ ๒ ใช้ว่า ฝ่าพระบาท
 คำรับ : กระหม่อม
 คำลงท้าย : ควรมิควรรแล้วแต่จะโปรด

พระอนุวงศ์ ชั้นหม่อมเจ้า

- คำขึ้นต้น : ทูล ฝ่าพระบาท
 สรรพนาม : บุรุษที่ ๑ ใช้ว่า กระหม่อม (ชาย), หม่อมฉัน (หญิง)
 บุรุษที่ ๒ ใช้ว่า ฝ่าพระบาท
 คำรับ : กระหม่อม
 คำลงท้าย : แล้วแต่จะโปรด

สมเด็จพระสังฆราช

คำขึ้นต้น	:	กราบทูล ทราบฝ่าพระบาท
สรรพนาม	:	บุรุษที่ ๑ ใช้ว่าเกล้ากระหม่อม (ชาย), เกล็ดกระหม่อมหญิง (หญิง) บุรุษที่ ๒ ใช้ว่า ใต้ฝ่าพระบาท
คำรับ	:	กระหม่อม
คำลงท้าย	:	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ราชาศัพท์ที่มักใช้กันไม่ถูกต้อง

ผิด	ถูก
ถวายการต้อนรับ ถวายความจงรักภักดี	เฝ้าฯ รับเสด็จ (เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ), รับเสด็จ จงรักภักดี, มีความจงรักภักดี, แสดงความจงรักภักดี
แสดงหน้าพระพักตร์ แสดงหน้าพระที่นั่ง	แสดงเฉพาะพระพักตร์ แสดงหน้าที่นั่ง
พระเจ้าอยู่หัวและพระราชินี ในหลวงและราชินี ล้นเกล้าล้นกระหม่อม พระราชินี, ราชินี สมเด็จพระนางเจ้าเอลิซาเบท	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, พระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระ พระบรมราชินีนาถ ในหลวง สมเด็จพระ สมเด็จพระราชินีเอลิซาเบท
กราบถวายบังคมทูล	กราบบังคมทูล เช่น กราบบังคมทูลถวายรายงาน, กราบบังคม ทูลรายงานกิจการ

กำหนดการ ใช้กับเรื่องต่างๆ ไป

หมายกำหนดการ ใช้กับเรื่องที่ราชสำนักกำหนด เช่น หมายกำหนดการพระราชทานปริญญาบัตร

วันคล้ายวันเกิดในหลวง เรียกว่า **วันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ** หรือ **วันเฉลิมพระชนมพรรษา**

พระชนมพรรษา ใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

พระชนมายุ ใช้กับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เดินทาง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจนถึงสมเด็จพระบรมราชกุมารี ใ้ใช้ว่า **เสด็จพระราชดำเนิน (เสด็จฯ)** เจ้านายองค์อื่นๆ ใ้ใช้ว่า **เสด็จ**

ถ้าพระราชวงศ์หลายพระองค์ซึ่งดำรงพระยศต่างกัน ทำกริยา “ไป” พร้อมกัน จะใ้ใช้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย

.....

ยกเว้น เสด็จในคำต่อไปนี้ไม่ใ้ใช้ว่า เสด็จฯ ได้แก่ เสด็จเข้า เสด็จออก เสด็จขึ้น เสด็จลง เสด็จยืน เสด็จประทับ เสด็จประพาส เสด็จนิวัติพระนคร เสด็จพระราชกุศล

การเปลี่ยนที่ประทับของกษัตริย์

เปลี่ยนจากที่ประทับประจำไปประทับชั่วคราวใ้ใช้ว่า “เสด็จฯ แปรพระราชฐาน”

เปลี่ยนจากที่ประทับชั่วคราวไปที่ประทับประจำใ้ใช้ว่า “เสด็จนิวัติพระนคร”

อาคันตุกะ แปลว่า แขกผู้มาหา ถ้าเป็นแขกของคนธรรมดา เรียกว่า อาคันตุกะ ถ้าเป็นแขกของ พระมหากษัตริย์ เรียกว่า พระราชอาคันตุกะ

เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระราชอาคันตุกะของสมเด็จพระราชินีเอลิซาเบท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นอาคันตุกะของประธานาธิบดี

ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาเดินทางมาเยือนไทยในฐานะพระราชอาคันตุกะของในหลวง

“คำสั่ง” “คำพูด” “ความดำริ” สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใ้ใช้ “พระบรมราชโองการ” “พระราชกระแส” “กระแสพระราชดำรัส” “พระราชดำริ” “กระแสพระราชดำริ” สำหรับพระบรมราชินี ใ้ใช้ เช่นเดียวกัน *เว้นแต่* “คำสั่ง” ใ้ใช้ว่า “พระราชเสาวนีย์”

ข้อควรระวัง การใช้คำว่า “พระบรมราชโองการ” หรือ “พระราชเสาวนีย์” ๒ คำนี้เป็นการพูดที่เป็น คำสั่ง คือมีผลบังคับ ไม่ใช่เป็นการพูดธรรมดา อย่างเช่นนิติกรรมาบั้ยมณฑล ขอให้พูด ต้องใ้ใช้ว่า “ขอพระราชทานพระราชกระแส” หรือ “ขอพระราชทานกระแสพระราชดำรัส” ไม่ใช่ “ขอพระราชทานพระบรมราชโองการ” หรือ “ขอพระราชทานพระราชเสาวนีย์”

การใช้คำ **“ถวาย”** ถ้าสิ่งของนั้นเป็นของเด็ก ใ้ใช้ “ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย” ถ้าเป็นของใหญ่ใ้ใช้ หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม “น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย” หรือ “ถวาย” เฉย ๆ

โครงการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

คำว่า **“ขอบใจ”** ถ้าจะกล่าวว่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงขอบใจก็ใช้ว่า **“ทรงขอบใจ”** หรือ **“พระราชทานพระราชกระแสขอบใจ”** ไม่ใช่ **“ขอบพระทัย”** เว้นแต่ผู้ที่ทรงขอบใจนั้นเป็นพระราชวงศ์ จึงใช้ **“ขอบพระทัย”**

เช่น : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชกระแสขอบใจประชาชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชกระแสขอบพระทัย พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงศประพันธ์

ไปเยี่ยม ใช้ว่า **เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยม** หรือ **เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม**

พระราชดำเนินโดยลาดพระบาท ทรงพระดำเนิน หมายถึง **เดิน** (ไม่ต้องใช้คำว่าทรงพระดำเนินด้วยพระบาท)

เทิดทูนพระเกียรติใช้เป็นราชาศัพท์ไม่ได้

เมื่อกล่าวถึง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ต่างประเทศ หรือตัวละครในวรรณคดีที่เป็นเจ้า เช่น อีเหนา จะต้องใช้ราชาศัพท์หรือไม่ เรื่องนี้ต้องใช้ตามฐานันดรศักดิ์ที่แท้จริง เว้นแต่คำว่า **“บรม”** ใช้สำหรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น

การใช้ราชาศัพท์ต้องระมัดระวังในทุก ๆ ด้าน

เช่น ทูลกระหม่อมชายเสด็จร้านค้า เจ้าของร้านถวายหมวก เช่นนี้จะใช้ว่า **“ถวายพระมาลา”** ไม่ได้ เพราะหมวกนั้นยังไม่ได้เป็นของพระองค์ท่าน

คำว่า **“ฉลองพระองค์”** ระวังอย่าใช้ว่า **“ทรงฉลองพระองค์ข้าน”** เพราะฉลองพระองค์ คือ **“เสื้อ”**

คำใหม่ ๆ ที่ไม่มีราชาศัพท์โดยเฉพาะ เช่น กระเป๋า เครื่องสำอาง นาฬิกา ลิปสติก เซตผม สเปร์ยผม เมื่อจะใช้ให้เป็นราชาศัพท์ คำใดที่เปลี่ยนได้ก็เปลี่ยน ที่เปลี่ยนไม่ได้ก็ควรคงรูปศัพท์เดิมไว้ เช่น กระเป๋า ทรงถือ เครื่องพระสำอาง นาฬิกา ลิปสติก ทรงแต่งพระเกศา ทรงฉีดเส้นพระเกศา เป็นต้น

๔. คำที่ใช้แก่พระสงฆ์

พระสงฆ์ทั่วไปให้ใช้คำสำหรับพระ เช่น ป่วย = อาพาธ นอน = จำวัด

ยกเว้นองค์เดียว คือ สมเด็จพระสังฆราช ใช้คำราชาศัพท์เสมอพระองค์เจ้า เช่น กิน = เสวย ป่วย = ประชวร นอน = บรรทม

ระวัง พระสงฆ์องค์อื่นแม้จะเป็นพระราชาคณะ เช่น สมเด็จพระวันรัต พระธีรญาณมุนี ใช้คำเหมือนพระสงฆ์ทั่วไป

คำขึ้นต้น-ลงท้ายจดหมายถึงพระภิกษุ

ผู้รับ สมเด็จพระสังฆราช

คำขึ้นต้น: กราบทูล

คำลงท้าย: ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ผู้รับ สมเด็จพระราชาคณะ/พระราชาคณะ

คำขึ้นต้น: นมัสการ

คำลงท้าย: ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

ผู้รับ พระสงฆ์ทั่วไป

คำขึ้นต้น: นมัสการ

คำลงท้าย: ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

ราชาศัพท์สำหรับสมเด็จพระสังฆราช

	ใช้		ใช้
ไป	เสด็จ	ป่วย	ประชวร
ให้	ประทาน	จำวัด	บรรทม
อาบน้ำ	ทรงน้ำ	ตาย	สิ้นพระชนม์
นิมนต์	กราบทูล	ลา	กราบทูลลา
รับนิมนต์	ทรงรับนิมนต์	รู้	ทรงทราบ
ขอ	ขอประทาน	พูด	คำรัส, ตรัส
คำสอน	พระโอวาท	ห่มสบง จีวร	ทรงสบง ทรงจีวร
ปลงหมวด	ปลงพระมัสสุ	จดหมาย	พระสมณสาสน์
ปลงผม	ปลงพระเกศา	เขียนจดหมาย	ทรงสมณสาสน์

ราชาศัพท์สำหรับพระสงฆ์

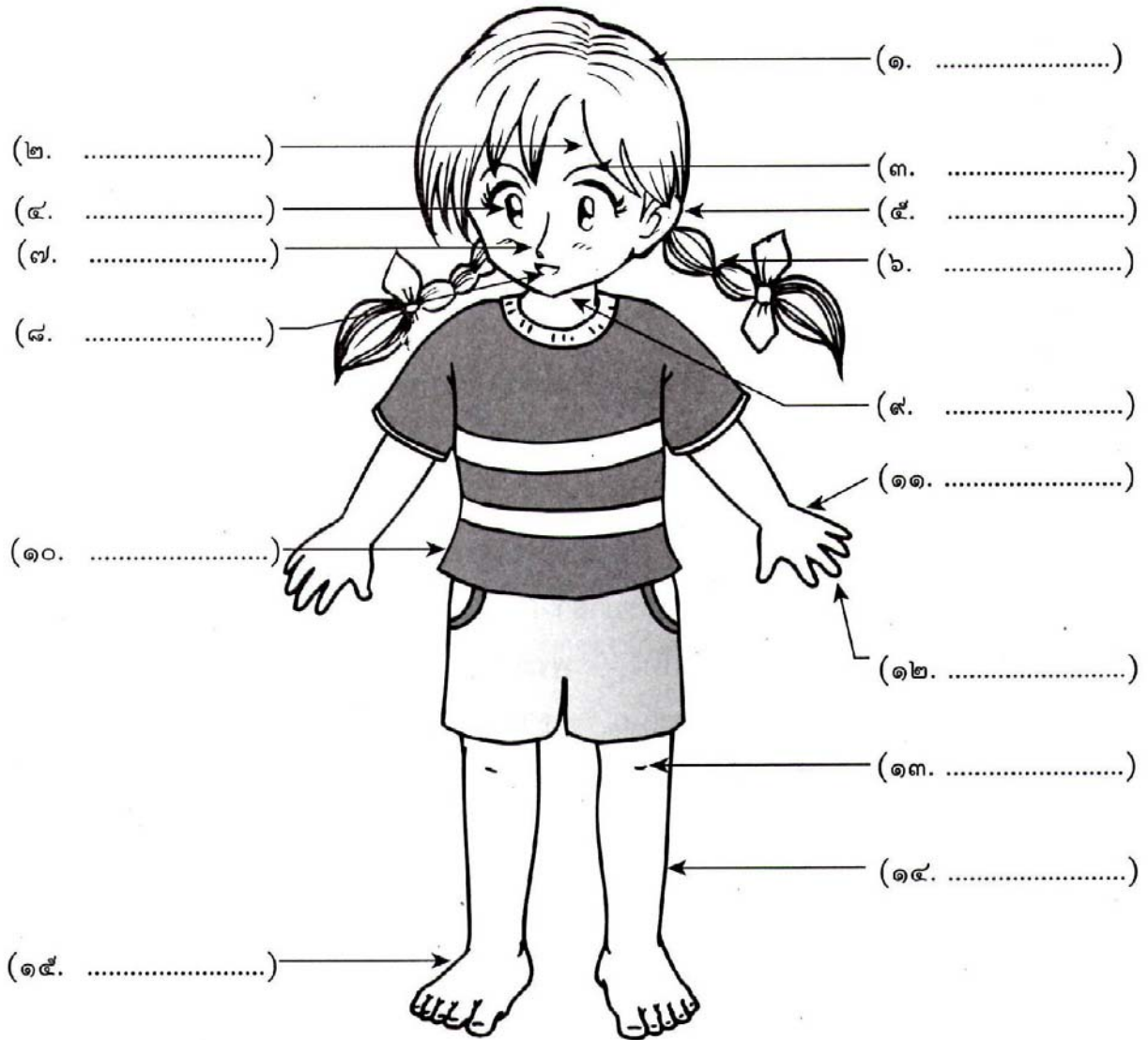
	ใช้		ใช้
จดหมาย	ลิขิต	ฝ้านุ่ง	สบง
ของกิน	จังหัน	ผ้าพาดบ่า	อังสะ
อาหารสำหรับพระฉัน	ภัตตาหาร	ผ้าคาดเอว	รัดประคด
ยารักษาโรค	คิลานเภสัช	ผ้าห่ม	จีวร
เงิน สิ่งของ	ปัจจัย	ผ้าผลัดอาบน้ำ	ผ้าชุบสรง
ของถวายพระ, ของทำบุญต่างๆ	ไทยทาน, เครื่องไทยธรรม	แต่งตัว	ครองผ้า
เรือนพักในวัด	กุฏิ	ราวตากผ้า	ระเดียง
ส้วม	ถาน	ที่นั่ง	อาสนะ
กระบอกกรองน้ำ	ทมกรก	สิ่งรองนั่ง	สันถัด, อาสนะ
เชิญพระสงฆ์	อาราธนา, นิมนต์	ที่แสดงธรรม	ธรรมาสน์
ให้	ถวาย	สถานที่ที่ภิกษุใช้	เสนาสนะ
กราบไหว้บูชา	นมัสการ	ที่นั่งยกพื้น	อาสนสงฆ์
ยินดีด้วย	อนุโมทนา	นอน	จำวัด
สวดมนต์	ทำวัตร	อยู่ประจำวัด	จำพรรษา
ยกของ(ด้วยมือ)ให้พระ	ประเคน	อาบน้ำ	สรงน้ำ
กิน	ฉัน	ซักผ้า, ซ้อมผ้า	สุผ้า
ลักษณะนามสำหรับพระภิกษุสงฆ์	รูป	ตาย	ถึงแก่มรณภาพ
รับของใส่บาตร	บิณฑบาต	โกนผม	ปลงผม
ป่วย	อาพาธ	โกนหนวด	ปลงหนวด
เลียงพระ	อังคาส	แจ้งความผิดให้ทราบ	ปลงอาบัติ
บวชเป็นสามเณร	บรรพชา	แจ้งให้สงฆ์ทราบ	เผด็จสงฆ์
บวชเป็นพระภิกษุ	อุปสมบท	สึก	ลาสิกขา
ลาพระเจ้าแผ่นดิน	ถวายพระพรลา	สวดมนต์อวยพรพระเจ้าแผ่นดิน	ถวายอดิเรก

๕. คำสุภาพ

คำสามัญ	คำสุภาพ	คำสามัญ	คำสุภาพ
กล้วยไข่	กล้วยเปลือกบาง	ขนมจีบหนู	ขนมทราย
กะปิ	เชื้อเคย	ขนมจีน	ขนมเส้น
กิน	รับประทาน	ขนมตาล	ขนมทองฟู
เกือก	รองเท้า	ขนมเทียน	ขนมบัวสาว
ขนมใส่ไส้	ขนมสอดไส้	ฝั้ว	สามี
จี๊	อุจจาระ	พริกจีบหนู	พริกเม็ดเล็ก
จี๊สัตว์	มูลสัตว์	ฟักทอง	ฟักเหลือง
ควาย	กระบือ	มะเขือยาว	มะเขืองาข้าง
ดอกจี๊เหล็ก	ดอกเหล็ก	เม็ย	ภรรยา
ดอกช่อนชู	ดอกช่อนกลั่น	เยี้ยว	ปัสสาวะ
ดอกนมแมว	ดอกถันวิฬาร์	ลิง	วานร
ดอกสลิด	ดอกขจร	วัว	โค
ต้นคำแย	ต้นอเนกคุณ	สัตว์ออกลูก	สัตว์ตกลูก
ดิน	เท้า	สาวกะเบือ	ไม้ตีพริก
แดงโม	ผลอุลิต	ไส้เดือน	รากดิน
ถั่วอก	ถั่วพะาะ	หมา	สุนัข
เต่า	จิตรจูล	หนู	มูสิกะ
ปลาช่อน	ปลาหาง	หมู	สุกร
ปลาสลิด	ปลาใบไม้	ห้ว	ศิรชะ
จ๊กกลาก	โรคกลาก	ห้วปลี	ปลีกกล้วย
จ๊กเกลื่อน	โรคเกลื่อน	ใส่กัญแจ	ลั่นกัญแจ
ใส่เสื่อ	สวมเสื่อ	ใส่กางเกง	สวมกางเกง
ปลาไหล	ปลายาว	หีน	ศิลา
ปลาร้า	ปลาแม่จระ	ต้นทองกลาง	ต้นปาริชาติ
ต้นพุงคอ	ต้นหนามรอบข้อ	หมามุ่ย	เถามุ่ย
ผักกระเจด	ผักรุ้นอน	เห็ดโคน	เห็ดปลวก
ผักตบ	ผักสามหา	ออกลูก	คลอดลูก
ผักบั้ง	ผักทอดยอด	อีกา	กา, นกกา

แบบฝึกหัดท้ายบท เรื่อง คำราชาศัพท์

คำสั่ง ให้ดูรูปภาพแล้วเขียนอวัยวะที่เป็นราชาศัพท์ตามหมายเลขให้ถูกต้อง

คำชี้แจง : จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว**๑. ความหมายของ “ราชาศัพท์” ข้อใดไม่ถูกต้อง**

- ก. ราชาศัพท์ คือ คำที่สุภาพไพเราะ
- ข. ราชาศัพท์ คือ ศัพท์หลวงหรือศัพท์ราชการ
- ค. ราชาศัพท์ คือ ศัพท์ที่ใช้สำหรับพระราชทานั้น
- ง. ราชาศัพท์ คือ คำศัพท์ที่ต้องใช้ให้เหมาะกับบุคคล

๒. คำราชาศัพท์ที่ไม่ได้มีจุดประสงค์ที่จะใช้กับใคร

- ก. พระภิกษุ
- ข. ข้าราชการ
- ค. พระราชวงศ์
- ง. ชาวต่างชาติ

๓. คำราชาศัพท์ในข้อใดไม่ใช่ไวยวะ

- ก. พระเกศา
- ข. พระเนตร
- ค. พระธำมรงค์
- ง. พระหัตถ์

๔. ข้อใดให้ความหมายของคำราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

- ก. น้ำหอม : พระสุคนธ์
- ข. หมอนหนุน : พระเขนย
- ค. เข็มขัด : รัตพระองค์
- ง. รองเท้า : ฉลองพระบาท

๕. คำราชาศัพท์คำใดไม่ใช่ลักษณะนามว่า "องค์"

- ก. พระศรี
- ข. พระที่นั่ง
- ค. พระหทัย
- ง. พระทนต์

๖. คำราชาศัพท์คำใดใช้คำ “ทรง” ได้ เพราะนิยมใช้กันมาแต่เดิม

- ก. ทรงตรีศ
- ข. ทรงเสด็จ
- ค. ทรงผนวช
- ง. ทรงบรรทม

๗. คำราชาศัพท์มีรากศัพท์มาจากข้อใด

- ก. ภาษาไทย
- ข. ภาษาเขมร
- ค. ภาษาบาลี-สันสกฤต
- ง. ทุกข้อที่กล่าวมา

๘. คำราชาศัพท์มีความสำคัญอย่างไรต่อภาษาไทย

- ก. ทำให้มีคำใช้มากขึ้น
- ข. เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของภาษา
- ค. แสดงถึงวุฒิทางการศึกษาของผู้ใช้ภาษา
- ง. แสดงฐานะที่แตกต่างกันของผู้พูดกับผู้ฟัง

๙. คำสุภาพในข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. ผักทอดยอด : ผักนึ่ง
- ข. ผักรูนอน : ผักกระเฉด
- ค. ขนम्मุลหนู : ขนมน้หนู
- ง. ต้นอเนกคุณ : ต้นตำแย

๑๐. คำในข้อใดมิใช่คำราชาศัพท์

ก. เจริญพร	ข. เจริญธรรม
ค. เจริญพระเกศา	ง. เจริญพระราชไมตรี

๑๑. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง

- ก. ประชาชนต่างมาถวายการต้อนรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกันอย่างเนืองแน่น
 ข. ตัวแทนนักเรียนอนุบาลเด่นวิทยาทูลเกล้าฯ ถวายช่อดอกไม้แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ค. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จเยี่ยมราษฎรของพระองค์อยู่เสมอ
 ง. พระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวช่างเป็นภาพถ่ายที่งดงามเหลือเกิน

๑๒. คำว่า “ทำงาน” เมื่อใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวควรใช้อย่างไร

ก. ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล	ข. ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ
ค. โดยเสด็จพระราชกุศล	ง. โดยเสด็จพระราชกรณียกิจ

๑๓. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

- ก. พระสงฆ์รูปนั้นกำลังฉันภัตตาหารเช้า
 ข. ท่านมหาสมปองพาโยมพ่อไปนมัสการพระธาตุ
 ค. มาระยะหลังนี้สมเด็จพระสังฆราชทรงฉันพระกระยาหารได้มากขึ้น
 ง. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระราชปฏิสันถารแก่ผู้มาเข้าเฝ้าฯ

๑๔. ข้อใดใช้คำว่า “ทรง” ได้ถูกต้องทุกคำ

ก. ทรงปล่อย ทรงพระอักษร ทรงโปรด	ข. ทรงเรือ ทรงพระประชวร ทรงกริ้ว
ค. ทรงประทับ ทรงวาง ทรงพระเสวย	ง. ทรงม้า ทรงตัด ทรงศีล

๑๕. ข้อใดใช้คำสุภาพผิด

ก. ปลาช่อน คำสุภาพคือ ปลาหาง	ข. ไข่เค็ม คำสุภาพคือ รากดิน
ค. กล้วยไข่ คำสุภาพคือ กล้วยเปลือกบาง	ง. เปล คำสุภาพคือ พระที่

๑๖. พระเจ้าแผ่นดินทรงธรรมหมายถึงอะไร

ก. ฟิงเทศน์	ข. ถือศีล
ค. บวช	ง. ศึกษาพระธรรม

๑๗. คำราชาศัพท์ในข้อใดใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้

ก. ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	ข. พระบรมราโชวาท
ค. พระราชเสาวนีย์	ง. พระราชหัตถเลขา

๑๘. คำราชาศัพท์ในข้อใดเป็นคำต่างชนิดกับข้ออื่น

ก. พระอุระ พระฉวี	ข. พระศอ พระกัจฉะ
ค. พระอังคาร พระขนง	ง. พระกลด พระฉาย

๑๕. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ได้เหมาะสม

- ก. ชาวไทยทุกคนมีความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ข. ชาวไทยทุกคนต่างถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ค. ชาวไทยทุกคนต่างน้อมถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ง. ชาวไทยทุกคนทูลเกล้าถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒๐. ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาเป็นแขกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะใช้คำราชาศัพท์ใด

- ก. พระราชาคันตุกะ
- ข. ราชอาคันตุกะ
- ค. พระอาคันตุกะ
- ง. อาคันตุกะ

๒๑. การใช้คำขึ้นต้นว่า "ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม" ใช้กับบุคคลในข้อใด

- ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ข. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
- ค. สมเด็จพระบรมราชกุมารี
- ง. สมเด็จพระเจ้าพี่

๒๒. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทำบุญเนื่องในวันเข้าพรรษา” คำที่ขีดเส้นใต้ควรใช้คำราชาศัพท์อย่างไร

- ก. ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล
- ข. ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ
- ค. โดยเสด็จพระราชกุศล
- ง. โดยเสด็จพระราชกรณียกิจ

๒๓. ข้อใดให้ความหมายของคำราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

- ก. พาหุรัด หมายถึง กำไลรัดต้นแขน
- ข. พระยี่ภู่ หมายถึง ฟูก
- ค. พระวิสูตร หมายถึง หน้าต่าง
- ง. พระฉาย หมายถึง กระจก

๒๔. “ข้าพระพุทธเจ้า” เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๑ ที่ใช้พูดกับบุคคลในข้อใดไม่ได้

- ก. หม่อมเจ้า
- ข. สมเด็จพระเจ้าพี่
- ค. พระองค์เจ้า
- ง. สมเด็จพระยุพราช

๒๕. การศึกษาคำราชาศัพท์มีประโยชน์อย่างไรแก่นักเรียน

- ก. ทำให้ทราบวัฒนธรรมการใช้ภาษาของสังคมไทย
- ข. สามารถเลือกใช้คำได้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล
- ค. เป็นประโยชน์ในการศึกษาศัพท์ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย
- ง. ถูกทุกข้อ

๒๖. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง

ก. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ข. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนพระองค์ในห้องทรงงาน

ค. สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถทรงขอบพระทัยประชาชนที่มารับเสด็จ

ง. ปีนีสเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเจริญพระชนพรรษา ๔ รอบ

๒๗. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล

ข. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์และทรงเปิดอาคารที่ทำการ

ค. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จลง ณ ศาลาศาลิตาลัย

ง. สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีฉัตรมงคล

๒๘. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง

ก. พระยาเสวตพาหนะ ช้างสำคัญสิ้นแล้ว

ข. หมายกำหนดการซ้อมรับปริญญาบัตรออกมาแล้ว

ค. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดสุนัขที่ชื่อคุณทองแดงมาก

ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งองคมนตรี

๒๙. ข้อใดแปลความหมายผิด

ก. ฝูงพระบาท หมายถึง ฝูงเท้า

ข. ฉลองพระเนตร หมายถึง แว่นตา

ค. ฉลองพระหัตถ์ หมายถึง ถุงมือ

ง. ชับพระองค์ หมายถึง ผ้าเช็ดตัว

๓๐. ข้อใดมีคำที่ไม่ใช่ราชาศัพท์

ก. ทอดพระเนตร ที่ประทับ รถยนต์พระที่นั่ง

ข. ลาดพระบาท บ้วนพระโอษฐ์ บั้นพระองค์

ค. ทรงทราบ ทรงกีฬา ทรงธรรม

ง. พระยอด พระพิมพ์ พระแท่น

๓๑. ข้อใดใช้ “ทรง” ถูกต้อง

ก. ทรงพระราชทาน

ข. ทรงพระราชนิพนธ์

ค. ทรงเสด็จพระราชดำเนิน

ง. ทรงเสวยพระกระยาหารค่ำ

๓๒. คำราชาศัพท์ที่ใช้แก่พระมหากษัตริย์ในข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. ทรงพระสุบิน

ข. ทรงพระผนวช

ค. ทรงพระประสูติ

ง. ทรงพระราชดำเนิน

๓๓. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

- ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหลวง
- ข. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่บัณฑิต
- ค. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารีประทับที่พระเก้าอี้มุก
- ง. พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาโปรดเสวยไอศกรีม

๓๔. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

- ๑. สมาคมได้จัดกิจกรรมเฉลิมฉลองในแนวทางที่สมเด็จพระสังฆราชได้ประทานไว้
- ข. คณะนิติศาสตร์จัดงานเทิดพระเกียรติพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
- ค. นายกสภามหาวิทยาลัยได้ถวายปริญญาวิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ง. มีพิธีวางพวงมาลาที่พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๓๕. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง

- ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชนุเคราะห์แก่พสกนิกรทุกหมู่เหล่า
- ข. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้จัดอาหารแห้งไปแจกแก่ผู้ประสบอุทกภัย
- ค. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเป็นอาจารย์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- ง. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชธิดาตามาดู เสด็จเป็นประธานเปิดแสดงกายกรรมเชียงใหม่

๓๖. “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อในสมุดเยี่ยม” คำราชาศัพท์ในข้อใดเหมาะสมที่จะนำมาแทนคำว่า “ลงชื่อ”

- ก. ลงพระนาม
- ข. ทรงลงพระนาม
- ค. ทรงลงพระนามาภิไธย
- ง. ทรงลงพระปรมาภิไธย

๓๗. “สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถสั่งให้เจ้าหน้าที่ตรวจและตีตรารับซื้อสิ่งของเหล่านั้นไว้” คำราชาศัพท์ในข้อใดเหมาะสมที่จะนำมาแทนคำว่า “สั่ง”

- ก. มีพระราชบัญชา
- ข. มีพระราชบัญญัติ
- ค. มีพระราชเสาวนีย์
- ง. มีพระราชกระแสรับสั่ง

๓๘. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง

- ก. ท่านเจ้าอาวาสอาพาธจึงฉันอาหารได้น้อย
- ข. สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงนิพนธ์วรรณคดีหลายเรื่อง
- ค. พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศอังกฤษ
- ง. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จ

การศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๙. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง

ก. สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระราชินีในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระจริยาวัตรงดงาม

ข. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงทำงานเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาพิษวิทยา

ค. เจ้าหน้าที่ประดิษฐานพระรูปสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ หน้าพระโกศพระศพ

ง. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประสูติเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕